

άτοπον μὴ γένηται μηδὲ ἁμαρτία ἀναδράμη εἰς τὸ κράτος ὑμῶν, ἀνάγκη πᾶσα μεταστῆναι ἡμᾶς τοῦ θρόνου ἡμῶν». Μεθ' ὃ ἀποχαιρετίσας τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ ἐπέρασε διὰ νυκτὸς τὸν Βόσπορον καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔξορίαν ἐν τινι μονῇ. Ταῦτα ἐγένοντο περὶ τὰ μέσα Μαρτίου καὶ πιθανώτατα τῇ 13 τοῦ μηνὸς τούτου.

Τὴν ἐπιούσαν ὁ βασιλεὺς ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ πατριάρχης ἐγκατέλιπε τὴν ἐκκλησίαν, διότι προσκληθεὶς νὰ συζητήσῃ καὶ νὰ διασαφήσῃ τὸ περὶ εἰκόνων ζήτημα, οὐ ἔνεκα τοσαύτη ἀνωμαλία ἐπεκράτει εἰς τὰ πνεύματα, οὐδεμίαν ἠθέλησε νὰ δώσῃ πρὸς τοῦτο ἀπάντησιν, ὅθεν ἀνάγκη παρέστη νὰ προχειρισθῇ ἕτερος ἱεράρχης. Ὁ βασιλεὺς ἐπεθύμει ν' ἀναθέσῃ τὸ ἀξίωμα τοῦτο εἰς τὸν Ἰωάννην τὸν Γραμματικόν, καὶ ἡ ἐκλογή αὕτη ἠθελεν εἶναι βεβαίως ἀρίστη, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ σύγκλητος προέτεινε κατ' αὐτοῦ ἐνστάσεις τινάς, ἄδηλον ἀκριβῶς τίνας, προετιμήθη ὁ Θεόδωτος Μελισσηνός, ὅστις ἦτο τῇ ἀληθείᾳ πολὺ ὀλιγώτερον τοῦ Ἰωάννου κατάλληλος. Ὅχι διότι ἦτο λαϊκὸς καὶ ἀνώτερος τοῦ στρατοῦ ἀξιωματικὸς καὶ πρὸς τούτοις ἔγγαμος· τοιοῦτοί τινες κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ὑπῆρξαν ὅ,τε Ταράσιος καὶ ὁ Νικηφόρος, οἱ συγκαταλεγέντες μεταξὺ τῶν ἐπιφανεστέρων ἱεραρχῶν· ἀλλὰ διότι κυρίως μηδεμίαν ἔχων τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων πείραν ἐστереῖτο πρὸς τούτοις τῆς μετὰ τῆς πείρας ταύτης συνήθως συνδεομένης μετριοπαθείας, ἣτις ἦτο τοσοῦτον ἀναγκαῖα εἰς τὰς κρίσιμους περιστάσεις δι' ὧν προέκειτο νὰ διέλθῃ αὐτὸς ἡ ἐκκλησία. Ὁ Θεόδωτος χειροτονηθεὶς πατριάρχης ἀνήμερα τοῦ Πάσχα, 1 Ἀπριλίου 815, συνεκρότησεν ἀμέσως εἰς Βλαχέρνας σύνοδον, εἰς ἣν προσεκάλεσε τὸν Θεόδωρον τὸν Στουδίτην καὶ τοὺς ὀπαδοὺς αὐτοῦ. Οἱ δυτικοὶ ὄλοι, μὴ ἐξαιρουμένου τοῦ Σλόσσερ, ἀποθανυμάζουσι τὸ θάρρος καὶ τὴν καρτερίαν τοῦ Θεοδώρου ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Τοῦτο δὲ διότι ὁρμῶνται ἀπὸ τῆς δοξασίας ὅτι ὁ κλῆρος ἡμῶν ὑπῆρξε τυφλὸν ὄργανον τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς καὶ κατ' ἀκολουθίαν πρεσβεύουσιν ὅτι ὁ Θεόδωρος διετέλεσεν εἰς ἕκ τῶν ὀλίγων ὅσοι ἐνέμειναν πιστοὶ εἰς τὴν ὑγιᾶ ἀρχὴν τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ πολλάκις ἐξηγήσαμεν ὅτι ἐν τῇ Ἀνατολῇ κατ' ἐκεῖνο τοῦ χρόνου τὸ διάστημα ἡ ἀρχὴ αὕτη δὲν ἠδύνατο νὰ ἐφαρμοσθῇ ἄνευ ἐσχάτων κινδύνων τῆς τε πολιτείας καὶ τοῦ χριστιανικοῦ θρησκευματος. Ἰδίως δὲ ἐν ταῦθα παρατηροῦμεν ὅτι, ἂν ὁ Θεόδωρος ἐπέμενεν ἀπλῶς εἰς τὸ περὶ προσκυνήσεως τῶν εἰκόνων ζήτημα, ἠθέλομεν σεβασθῆ τὴν περὶ τούτου πεποίθησιν αὐτοῦ καὶ τὴν εὐστάθειαν τοῦ χαρακτήρος, ἣν ἔδειξε πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς πεποιθήσεως ταύτης· δυστυχῶς ὅμως, καθὰ ἠξέυρομεν ἤδη, μετεχειρίσθη τὸ τῶν εἰκόνων ζήτημα ὡς μέσον ἰπλοῦν ἵνα καταστήσῃ παντοδύναμον τὸ μοναχικὸν τάγμα, ἵνα περιποιήσῃ αὐτῷ τὴν διαχείρισιν τῶν κοινῶν πραγμάτων καὶ ἵνα φέρῃ τὸ κράτος εἰς τὴν ἐλεεινὴν κατάστασιν, εἰς ἣν εἶχε περιέλθει ἐπὶ Εἰρήνης καὶ Μιχαὴλ Ραγκαβέ. Τούτου δ' ἔνεκα δὲν δυνάμεθα εἰμὴ ν' ἀποδοκιμάσωμεν τὴν διαγωγὴν αὐτοῦ καθ' ὅλας ταύτας τὰς περιπετείας.

Ἐτι πρὸ τῆς χειροτονίας τοῦ Θεοδότου ὁ Θεόδωρος εἶχε τελέσει, κατὰ τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων, εἰς τὰς περὶ τὴν μονὴν τοῦ Στουδίου ὁδοὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, πανηγυρικὴν μετὰ εἰκόνων λιτανείαν, ἣν παρηκολούθησαν πολυάριθμοι μοναχοὶ καὶ καθ' ἣν ἐψάλλσαν ὕμνοι πρὸς τιμὴν τῶν εἰκόνων. Ὁ βασιλεὺς πρὸς ἀποφυγὴν σκανδάλων εἶχε προλαβόντως ἀπαγορεύσει τὴν εἰς τὰ δημόσια μέρη ἐκθεσίαν τῶν εἰκόνων· ὥστε ὁ Θεόδωρος διὰ τῆς λιτανείας αὐτοῦ παρεβίασεν ἀναφανδὸν τὴν ἀστυνομικὴν ταύτην διάταξιν καὶ ἠδύνατο διὰ τοῦτο νὰ τιμωρηθῇ. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς, ἐπιεικῶς πάντοτε πολιτεύμενος, παρέβλεψε τὸν ἐμπαιγμὸν τοῦτον